

2. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник / С.У. Гончаренко. – Київ.: Либідь, 1997. – 376 с.

3. Зязюн І.А. Педагогічна майстерність: підручник для вищих навч. закл. / І.А. Зязюн. – К.: «Вища школа», 2004. – 422 с.

4 Про вищу освіту: Закон України від 1 липня 2014 року № 1556 – VII// Відомості Верховної Ради України, від 19.09.2014 р. / № 37–38 / стр. 2716, ст. 2004 – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

5 Проект Концепції розвитку освіти України на період 2015-2025 років. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/ua/pr-viddil/1312/1390288033/1414672797/>

6 Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. – К.: «Академвидав», 2006. – 352 с. (Альма-матер).

Дідюк Ю.М.

*спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії, викладач-методист,
голова циклової комісії маркшейдерських дисциплін,
Гірничий коледж
ДВНЗ «Криворізький національний університет»*

СОЦІАЛІЗАЦІЯ СТУДЕНТІВ-МАРКШЕЙДЕРІВ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ

В сучасних умовах розвитку суспільства і економіки освіта стає основним фактором соціалізації особистості, однією з головних умов її успішності у соціальній та професійній сферах.

Однією з головних задач коледжу є створення умов для успішної соціалізації студентів.

Соціалізація – це процес засвоєння та використання людиною соціального досвіду людства в різноманітних видах суспільно та особистісно значимої діяльності. Результатом соціалізації є розвиток особистості, який дозволяє їй успішно вирішувати будь-які завдання, що виникають на різних етапах життєвого шляху. Обов'язковою умовою успішної соціалізації в закладі освіти є створення організованого та структурованого освітнього простору.

Над створенням саме такого простору працюють викладачі комісії маркшейдерських дисциплін. Ми намагаємось створити такі умови, в яких наші студенти на кінець строку навчання мають змогу сформуватись як професіонали і фахівці, які добре знають свою справу і можуть швидко та свідомо включитись в професійно-виробничу діяльність.

Протягом чотирьох років навчання в коледжі процес соціалізації особистості студента проходить в три етапи: адаптації; інтеграції; самореалізації.

На першому курсі процес соціалізації студентів розпочинається з дуже важливого етапу адаптації, під час якого студенти поступово включаються у різноманітні види позанавчальної діяльності, набувають коло спілкування, визначають своє місце в колективі. У студентів розширюється сфера інтересів, формуються та вдосконалюються соціально значимі якості – комунікабельність, толерантність, адекватна самооцінка, відбуваються зміни в ціннісно-смысловій сфері.

На першому курсі студенти отримують початкові уявлення про свою майбутню професію під час занять з дисципліни «Вступ до спеціальності» та таких виховних заходів, як: «Посвячення в студенти», зустрічі зі спеціалістами та представниками підприємств та організацій міста, які зацікавлені в студентах коледжу як в майбутніх фахівцях.

Найбільш важливою умовою, яка забезпечує успішну соціалізацію студентів на даному етапі, є доброзичливе і зацікавлене відношення до них з боку викладачів та співробітників коледжу, створення сприятливого морально-психологічного клімату.

Починаючи з другого курсу студенти проходять етап поступової інтеграції в спеціальність. Найбільш важливим завданням на даному етапі соціалізації студентів є підготовка сучасного конкурентоспроможного фахівця. Саме на даному етапі студенти найбільш активно і продуктивно взаємодіють з освітнім простором коледжу, представленим навчально-виробничим блоком, під час якого студенти набувають систему спеціальних знань, що є теоретичною основою їх майбутньої професії. Під час навчання дуже важливо використовувати розвиваючі технології з елементами творчості. По-перше, навчання проводиться на високому рівні складності, і по-друге, значний проміжок часу студенти повинні присвячувати самостійній роботі зі спеціальною та довідковою літературою. Ефективна реалізація розвиваючих та навчальних технологій потребує особливих навичок навчальної діяльності, тому всі технології повинні бути підкріплені необхідним навчально-методичним забезпеченням. Студенти виконують лабораторні та практичні роботи зі спеціальних дисциплін, пишуть реферати, готують презентації, розробляють та захищають курсові проекти. Це слугує гарною підготовкою, необхідною для виконання та захисту дипломного проекту.

Процес засвоєння теоретичних знань здійснюється паралельно з формуванням початкових, а потім і базових професійних практичних вмінь та навичок студентів. Для цього навчальним планом спеціальності передбачена система навчальних та виробничих практик.

Початкові професійні навички студенти отримують під час геодезичної та маркшейдерської навчальних практик, які проводяться на відповідних полігонах в умовах, максимально наближених до виробничих. В даному випадку дуже велика відповідальність покладається на керівника практики як суб'єкта професійно-освітньої діяльності. Для успішного вирішення своїх професійних завдань йому

необхідно тісно співпрацювати з кожним студентом, класним керівником, з викладачами спеціальних дисциплін і інколи доводиться бути справжнім психологом. Саме керівник практики має змогу отримати вичерпну інформацію про студента як особистість, на основі якої повинен організувати навчання в комфортному для студента режимі і створити ситуацію успіху, що є основною умовою формування мотивації для подальшої професійної самореалізації студента.

Основною формою навчання, яка використовується для формування професійних вмінь та навичок є виробнича практика. Вона здійснюється в три етапи: навчальна практика на отримання робітничої професії, технологічна практика за профілем спеціальності та переддипломна практика. Але перед початком виробничих практик студенти проходять ознайомлювальну практику на підприємстві, під час якої отримують початкову інформацію про місце їх майбутньої роботи.

Формування та розвиток професійно-творчих здібностей, творчого відношення до своєї професійної діяльності, реалізація особистісних можливостей майбутніх фахівців відбувається завдяки їх активній участі в різних формах позааудиторної роботи.

Згідно планів виховної роботи студенти приймають участь у різноманітних загальнотехнікумівських, районних та загальноміських заходах.

В гуртках технічної творчості студенти виготовляють макети, займаються оновленням стендів та методичних кутків у кабінетах та лабораторіях комісії, приймають участь у виставках технічної творчості різного рівня.

Найбільш дієвою і актуальною формою позааудиторної роботи на сьогоднішній день є організація і проведення Тижня маркшейдера.

Основна мета та завдання Тижня маркшейдера:

- мотивація студентів до поглибленого вивчення дисциплін, розвиток їх творчих здібностей;
- підвищення інтересу до обраної професії.

Тиждень маркшейдера – це цілий калейдоскоп різноманітних заходів справжньої студентської творчості: конкурси стіннівок, рефератів та кросвордів зі спеціальності; «Бліц-професійне шоу з маркшейдерської справи»; конкурс «Кращий знавець геології»; конкурс студентських презентацій з ознайомлювальної практики; «Брейн – ринг з геодезії»; конкурс «Професіонал – замірник» зі спеціальності; конкурс «Топографія у моїй професії» з топографічного креслення; творчотематичні конференції.

На усі заходи в якості гостей та учасників обов'язково запрошуються представники кафедри маркшейдерії та кафедри геодезії ДВНЗ «КНУ», представники маркшейдерських відділів гірничих підприємств міста, учні шкіл, студенти та викладачі коледжу.

Під час конкурсів студенти мають змогу продемонструвати, що вони розумні і талановиті, артистичні і дотепні, кумедні і веселі, творчі та

здібні, а кращі з кращих – відзначаються грамотами та цінними подарунками.

Проведення Тижня маркшейдера дає змогу яскраво реалізувати усі основні функції навчання: освітню, виховну, розвиваючу.

Оскільки в сучасних умовах підвищується роль науки, будь-який сучасний фахівець повинен бути в тій чи іншій мірі вченим-дослідником. Науково-дослідницька діяльність – ефективний засіб підвищення якості спеціалістів-випускників та удосконалення навчального процесу. Студенти та викладачі комісії маркшейдерських дисциплін щорічно приймають участь у проведенні науково-практичних конференцій та інших заходах наукової направленості загальноколеджівського, регіонального, університетського, міського та загальноукраїнського рівнів, де займають призові місця.

Під час творчої дослідницької роботи вирішуються питання інтеграції сучасних професійних та інформаційних технологій в навчальний процес, визначаються шляхи формування фахівця-громадянина, спроможного приймати рішення і нести відповідальність, розглядаються шляхи впровадження в навчальний процес прогресивних освітніх технологій, сучасних форм і методів контролю знань і вмінь студентів.

Саме творча позааудиторна робота створює сприятливі умови для самореалізації і розвитку кожного студента, урахування його запитів та інтересів, сприяє розв'язанню складних завдань формування особистості майбутнього фахівця.

Зв'язок студентів з освітнім простором коледжу не переривається після отримання документа про освіту. Ми постійно тримаємо в полі зору подальший життєвий шлях наших випускників, отримуємо відгуки про рівень їх професійної підготовки від спеціалістів-виробничників.

Результати досліджень говорять про те, що за час навчання в коледжі студенти спеціальності «Маркшейдерська справа» успішно соціалізуються, набувають особистісних та професійних якостей, які дозволяють успішно вирішувати різні життєві проблеми та досягати успіху.

Список використаних джерел:

1. Крисюк Г.Я. Психологічні особливості соціалізації студентської молоді // Проблеми загальної та педагогічної психології. Зб. наук. праць Інституту психології ім. Г.С. Костюка НАПНУ. – К., 2009. – XI. – Ч. 1. – 620 с.
2. Савченко С.В. Социализация студенческой молодежи в условиях регионального образовательного пространства. – Луганск: Альма-Матер, 2003.